

FÉLÉVI FELMÉRÉS

Mátyás király gyermekkora

Áll még a ház Kolozsvár legrégebb városrészében, az Óvárban, hol a törökverő Hunyadi János második fia, Mátyás született. Ez a ház nem volt Hunyadi Jánosé. Szállóháznak használta a Hunyadi-család, ha Kolozsvárt időzött. Itt szállott meg az 1440. esztendő telén Szilágyi Erzsébet, Hunyadi János felesége. Itt, Méhfi Jakab jómódú szőlősgazda házában született 1440. (némelyek szerint 1443.) február 23-án Mátyás, a nagy király. Innét indul ki az a ragyogó fényes, az a dicsőséges pálya, melyhez hasonlatost keveset ismert a történelem. Apja, a volt köznemes, akkor még csak szörényi bán: álmodhatta-e vajon, hogy őt magát a nemzet bizodalma az ország kormányzói székébe, halála után pedig a fiát a királyi trónra ülteti?

Gyermekeveit Kolozsvárt, szülővárosának falai közt élte Mátyás, „ott vitték – írja Heltai Gáspár – legelőször is az oskolába”. Nem is feledkezék meg sem szülőházáról, sem szülővárosáról, midőn „annak utána magyar királya lőn”, írja ugyancsak a derék Heltai Gáspár. „Nagyon megajándékozta a gazdát és jeles szabadsággal meglátogatta. És örök emlékezetre megajándékozta a várost is igen nagy és jeles privilégiummal¹ és szabadsággal.”

Királyi nevelést adott fiának a törökverő Hunyadi János. A kor legműveltebb magyar embere, Zrednai Vitéz János püspök volt a mestere. Ez a férfiú vezette a gyermek Mátyás tanítását a világi tudományokban; ő és a melléje rendelt mesterek ismertették meg vele a régi görög és latin írók remekműveit, s állították fejlődő lelke elé példaképekül az ókor nagy hőseinek elmetermékenyítő, nagy cselekedetekre serkentő tetteit.

Ott volt oldalán Kapisztrán János, a szent szerzetes, a nándorfehérvári diadal egyik hőse; és ott volt a szintén olasz Karvajal János bíbornok: mindkettő szent életű tudós pap. Ők és az édes jó anya, Szilágyi Erzsébet, a magyar női erényesség példaképe, csepegtették a gyermek lelkébe a vallásosságot, azt a mély, erős vallási érzést, mely a megpróbáltatások nehéz óráiban lelkét felemelte, a gonoszok, megtévelyedettek iránt szívét kegyessé, elnézővé, irgalmassá tette.

A jeles tanítómesterek nevelőmunkáját kiegészíti, megkoronázza a valamennyi közt legnagyobb mesternek, az apának példája. Nemcsak Magyarországnak, de az egész világnak ez időben legnagyobb hőse, legjelesebb hadvezére volt Hunyadi János. Mátyás gyermekszíve sóvárogva néz a hős s daliás vitézei után, s szeme könnybe borul, hogy ő még gyermek, gyöngye karja még nem bírja a kardot, nem követheti apját a törökverő csatákba.

Tizenegy éves, mikor a rigómezei csatában apja Brankovics szerb fejedelem fogságába kerül, s a váltságdíj egy részét vele fizettetik meg: eljegyzik Brankovics unokájával. Akárcsak királyfi volna, úgy kötik le a gyermeket egy másik gyermekkel, akit sohasem látott.

Serdülő ifjú, midőn dicsőség és gyász híre egyszerre száll be a Hunyadi-ház kapuján: Nándorfehérvárnál tönkreverte apja a törökök rengeteg hadát, de közvetlen a diadalmas csata után a törökverő hős lelke égbe száll. És a nagy hős halála után szörnyű hirtelenséggel következik bátyjának, Lászlónak a lefejeztetése, de a gyermek Mátyással nem merték ugyanezt cselekedni. A nemzeti felháborodás elől Bécsbe menekült V. László király, és vitte magával Mátyást is. Tudta jól, hogy a nemzettel szemben legerősebb fegyver a kezében: Hunyadi János fia.

(Benedek Elek nyomán)

¹kiváltság, nemesi előjog

1. Írd ki a szövegből Mátyás király adatait!

Neve: _____ Testvére neve: _____

Anyja neve: _____ Születési helye: _____

Apja neve: _____ Születési ideje: _____

12	
----	--

2. Húzd alá azt a szót, amely igazá teszi az állítást!

a) *Mátyás Mézfi Jakab – Méhfi Jakab jómódú almásgazda – szőlősgazda házában született.*

b) *Születésekor apja szörényi bán – szerény bán volt.*

c) *Hunyadi János később az ország királya – kormányzója lett.*

4	
---	--

3. Írj rokon értelmű kifejezéseket a megadottak helyett! Ügyelj, hogy illeszkedjenek a szövegkörnyezethez!

Kolozsvárt időzött: _____

melyhez hasonlatos: _____

szeme könnybe borul: _____

6	
---	--

4. Sorold fel, kik nevelték a gyermek Hunyadi Mátyást!

_____

_____

6	
---	--

5. Karikázd be, mit tanult, milyen nevelést kapott a leendő király?

régi görög írók remekműveit, angol nyelvet, vallásos nevelést, ókori hősök tetteit, latin írók remekműveit, újkori hősök életét, német írók remekeit, latin nyelvet, pogány nevelést, görög nyelvet

6	
---	--

6. Írd le Hunyadi János három lényeges tulajdonságát az 5. bekezdésben olvasottak alapján!

_____

3	
---	--

7. Miért kellett a 11 éves Mátyásnak eljegyeznie Brankovics fejedelem unokáját?

_____

_____

2	
---	--

8. Sorold fel, milyen tragédiák érték Mátyást a nándorfehérvári diadal után!

_____

_____

3	
---	--

9. a teljesítményed:

Összesen:

42	
----	--

____-42 pont = 5, jeles; ____-____ pont = 4, jó; ____-____ pont = 3, közepes;

____-____ pont = 2, elégséges; 0-____ pont = 1, elégtelen.